

3. Полякова Г. Напрями моделювання індивідуальної траєкторії безперервної освіти й самоосвіти педагогічних працівників / Г.Полякова // Теорія та методика управління освітою. - № 3. – 2010. – С. 7-10.

УДК [316.7:005.336.2:81'243]:376(043.2)

КОНЧОВИЧ К.Т., ГУБАШ Д.
Мукачівський державний університет

ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Соціокультурна компетенція є важливим показником готовності особистості до міжкультурної комунікації і є обов'язковою, невід'ємною складовою процесу навчання іноземній мові.

Важливість формування соціокультурної компетентності визначають А. Печеї, К. Роджерс, П. Сорокін, М.А. Бердяєв, В.Н. Соловова, А.С. Макаренко, В. А. Сухомлинський, І. А. Зязюн, Г. А. Бал, І. Д. Бех, А.В. Глузман, С. В. Савченко, А. І. Капська).

Оволодіння соціокультурною компетенцією передбачає засвоєння необхідного мінімуму соціокультурних знань, а також вмінь узгоджувати свою поведінку відповідно до цих знань. Одним із пріоритетних завдань навчання іноземній мові визнається формування в учнів соціокультурної компетентності, що передбачає наявність знань про національно-культурні особливості країни, мова якої вивчається, про норми мовленнєвої та немовленнєвої поведінки її носіїв і вміння моделювати свою поведінку відповідно до цих особливостей і норм. Тим самим сучасна концепція мовної освіти робить важливий акцент на необхідності не обмежувати вивчення іноземної мови її вербальним кодом, а формувати у свідомості учня "картину світу", притаманну носієві цієї мови як представникові певної культури і певного соціуму [3].

Інклюзія (від inclusion – включення) – процес збільшення ступеня участі всіх громадян у соціальному житті. Це політика й процес, що дає можливість всім дітям брати участь у всіх програмах.

Інклюзивна освіта – це система освітніх послуг, що ґрунтується на принципі забезпечення основного права дітей на освіту та права здобувати її за місцем проживання, що передбачає навчання дитини з особливими освітніми потребами в умовах загальноосвітнього закладу.

Інклюзія покликана забезпечити підвищення якості освіти, виховання і соціалізації всіх дітей. Це зміна системи і прийняття дитини на рівні всієї школи. Система навчання при такому підході підлаштовується під дитину, а не дитина під систему.

Іншомовна соціокультурна компетенція - це знання культурних особливостей носіїв мови, їх звичок, традицій, норм поведінки, етикету і вміння розуміти і адекватно використовувати їх у міжкультурній комунікації, залишаючись при цьому носієм іншої культури.

Адаптація навчального процесу в умовах інклюзивної освіти здійснюється, перш за все, за рахунок індивідуалізації і диференціації. Сутність

диференціації полягає в тому, що вчитель адаптує частину завдання, інструкцію, матеріали чи хід уроку з метою задовольнити освітні потреби окремих учнів і забезпечити включення всіх учнів до навчального процесу.

Формування соціокультурної компетентності учнів здійснюватиметься шляхом паралельного і взаємопов'язаного навчання всіх видів мовленнєвої діяльності. Відповідно до їхніх вікових та психологічних особливостей відбуватиметься перехід на продуктивні види роботи, які спонукатимуть учнів до творчого мислення, розвитку самостійності у визначенні мовного оформлення мовленнєвих дій і вибору способів їх засвоєння [1, с. 143-144].

Оволодіваючи іноземною мовою, учні ознайомляться зі світом іншої культури. Розвиток країнознавчої мотивації, в основі якої лежить інтерес до життя однолітків за кордоном, до народу країни, мова якої вивчається, є однією із основних цільових установок у методиці навчання іноземних мов. Її успішній реалізації сприятиме різноманітний навчальний матеріал, що в цікавій формі відображає життя зарубіжних однолітків.

Соціокультурна компетентність є важливим фактором соціалізації особистості в суспільстві. У соціальній педагогіці термін «соціалізація» визначається як формування соціальної ролі особистості в умовах набуття досвіду соціальної взаємодії та засвоєння соціальних цінностей.

Соціокультурну компетентність також пов'язують із розвитком особистості, усвідомленням себе в суспільстві, самореалізацією, визначенням своїх ціннісних переваг, виходячи з яких є можливість конструювати свою поведінку й стосунки з партнерами по взаємодії [5].

Таким чином, серед ключових компетентностей значне місце посідає соціокультурна компетентність як складне інтегроване утворення у характеристиці особистості.

Література

1. Алексєєнко І. В. Мовленнєві опори як засіб навчання усного мовлення на уроках іноземної мови в старшій школі / І. В. Алексєєнко // Проблеми сучасного підручника : зб. наук. праць [ред. кол.; наук. ред. – О. М. Топузов]. – К. : Пед. думка, 2012. – Вип. 12. – 231 с.].
2. Калініна Л. В. Навчання англійської мови та культури у соціокультурному аспекті // Іноземні мови. – 2008. – № 2. – 48 с
3. Муковніна О.С. Формування соціокультурної компетенції учнів на уроках англійської мови. – Електронне джерело. – Режим доступу: http://divovo.in.ua/pars_docs/refs/21/20444/20444.pdf
4. Першукова О. О. На шляху до міжкультурної свідомості // Іноземні мови. – 2016. – № 5. – 60 с.
5. Фоменко Т.М. Визначення поняття «соціокультурна компетентність» у сучасній парадигмі вищої освіти / Фоменко Т.М. – 2014. Електронне джерело. – Режим доступу : <http://journals.uran.ua/index.php/2312-1548/article/view/44124/40368>.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>